

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemam velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemam, velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravištvo in ekspedicijska, Stolni trg št. 6, poleg „Katoliške Bukvarne“.

Oznaniila (inserati) se sprejemajo in velja tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 126.

V Ljubljani, v petek 3. junija 1892.

Letnik XX.

Volitve za hrvaški deželni zbor.

(Izviran dopis.)

Volitve v hrvatski deželni zbor so bile z večrajšnjim dnevom končane. Kakor je bilo pričakovati, tako se je tudi zgodilo: vladina stranka je zmagala z ogromno večino. Čudno to seveda ni, ker se je narod zares že naveličal vednih političnih borb, ki so bile po navadi brezvspešne, ter je tako prepustil vso svojo osodo takozvani narodni stranki, ki je ob enem vladina ter se tudi z vladino pomočjo drži na površju. Za te volitve je imela vlada vse pripravljeno ter je po svojih oblastvih vse tako ukrenila, da je prodrli tisti kandidat, katerega je vlada sama želela imeti. Sploh pa so se letošnje volitve prav mirno vršile; nikjer ni bilo od strani naroda izgrediv, samo na dveh treh mestih so dala oblastva zapreti nekoliko volilcev, katere so morala pa zopet izpustiti. Da so pa oblastva pred volitvami dobro pazila na vsako gibanje opozicije in da se le ta sploh ni smela v nekih okrajih niti ganiti, znano je že čitateljem iz poprejšnjega poročila. Da je vladina stranka tako sijajno zmagala, krivi sta pa mnogo tudi naši opoziciji, ki se nista hoteli zediniti ter složno delati, nego se je morala zmerna celo odreči vsakemu sodelovanju pri volitvah. Tudi po mestih, kjer je največ inteligentnih volilcev, je izbranih največ vladinih poslancev, samo v Karlovcu, Sisku, Križevcu in Bakru so izbrani opozicijski. V Zagrebu je bil postavljen samo v tretjem kotaru opozicijski kandidat, ali tudi ta je propal. Sploh pa v Zagrebu ni mogoče opoziciji zmagati, ker je tukaj toliko uradnikov, da so v večini, in le ti, kakor je znano, morajo glasovati tako, kakor vlada hoče. Vsled tega pa tudi sploh te volitve naše meščane prav malo zanimajo. Po celem mestu se le redko kdo zmeni za volitev, razven onih, ki morajo iti na volišče. Tako tiho in mirno se le redko kje vrše volitve, kakor pri nas, kar pa morda ni najboljše znamenje. Ogerski listi so že polni hvale o politični zrelosti in treznosti hrvaškega naroda, a ko je na Ogerskem zmagala vladina stranka, so jo pa

napadali, češ, da proganja opozicijo. Hvala od te strani ne pomeni za nas nič dobrega, pač pa je želeli, da bi sedanja večina v hrvaškem saboru zares le koristno delovala za narod v gmotnem in v duševnem pogledu in da ne bi popustila od nagodbe niti za pičico.

Od 90 poslancev je voljenih samo 12 nevladinih, namreč 10 stranke Starčevićeve, 1 od neodvisne stranke srbske in 1 divjak. Vseh ostalih 78 pripada tako imenovani narodni ali vladini stranki, ki se deli zopet na dva kluba, namreč na klub narodne stranke in na klub srbske stranke. Opozicija je tedaj dobila komaj toliko poslancev, da bo mogla vsaj predloge stavljati in da bode kontrolirala delovanje narodne stranke. Bržkone da bodo v novem zboru prišle na red važne zadeve, ki se tičejo v prvem redu celokupnosti kraljevine hrvatske; reševalo se bode, kakor je že minister Josipović svojim varaždinskim volilcem naznanil, reško vprašanje. Opozicija bo imela v tej zadevi gotovo težak položaj, ali se je nadejati, da bode tudi velik del narodne stranke zato, da se to vprašanje reši dostojno za Hrvatsko. Prevzetnost Rečanov, ki so poziv hrvaškega bana, da volijo, kakor postava zahteva, dva poslance za hrvatski sabor, enostavno prezrli ter prešli na dnevni red, mora se na neki način vendar le ukrotiti. To bode pa seveda mogoče le s pomočjo ogerske vlade, da tudi ona enkrat sprevidi, da se morajo postavbe spoštovati in izvrševati, kakor so bile sklenjene. Hrvatski narod zahteva samo to, in to se dá izvesti, kjer je prave volje zato.

Vravnava valute.

Z Dunaja, 1. junija.

Da spolnim obljubo, dano v poslednjem članku, katerega sem spisal o vravnavi valute, skušal bom v današnjem članku razpravljati o tem, v koliko bo ta vravnava vrednote denarja vplivala na gospodarske, osobito na kmetijske in obrtnijske razmere. Naš narod je v ogromni večini poljedelski in zato je treba, da se oziramo na njega interese v prvi

vrsti, da s to novo vravnavo ne bode škoda trpel. Silno težavno je to vprašanje in najspretnjeji možje, ki se z denarstvenimi vprašanji bavijo, niso povsem in v vsem na jasnem.

Gotovo najslavniši večak je sedanji finančni minister Goschen na Angleškem, in ta je izrekel, da to vprašanje je tako, da lahko človeka ob um spravi. In istinito je, ko prebiram razne spise o tem, da se eden drugemu oporeka in nasprotuje načelom, kakeršna drugi zagovarja.

Iz poročil, katere dobivate vsak dan iz državnega zbora, se lahko presodi, da sta dva znamenita učenjaka-levičarja, Newwirth in Suess, nasprotnika predlogi vlade, toda vsak z drugega stališča. Zato je treba resnega preudarka in trezne sodbe.

Kakor sem že v prvem članku dne 19. t. m. razpravljal, ni se bati, da bi sedanji denar, bodisi srebro ali tudi papir, prišel ob veljavo. A za drugo se gre in to bo ustvarilo nove razmere, katere bodo marsikaj vplivale na ljudsko blagostanje. Da je vlada predložila načrt za prevravnavo denarstvene vrednote ali valute, povod ali uzrok temu je, da se ažijski denarja vedno menjava in te vedne premembe ažijske hoče finančni minister odpraviti.

Največ naših kmetijskih pridelkov, žita in živine, pošiljamo iz Avstrije v Nemčijo. Tam imajo zlat denar in ondotna zlata marka je sedaj 62 kr., kmalu zopet le 56 kr. vredna, to je, v malo dneh se nje vrednost za 12 odstotkov premeni. Oglejmo si, kake posledke ima taka vrednotna menjava za onega, ki svoje blago prodaja v Nemčijo.

Vzemimo za zgled, da ažijska narase le za 5 odstotkov. Kdor pri narastaju 5 odstotkov svoje blago v Nemčijo pošlje, dobi sicer isti znesek za svoje blago, kakor poprej, predno je marka nemška poskočila za 5 odstotkov v vrednosti. Vzemimo, da odpošlje blaga za 1000 mark. Teh 1000 mark pa ni zdaj več vredno toliko naših goldinarjev, ker vsled narasle ažijske nemških zlatih mark je vrednost našega goldinarja se znižala; dočim je poprej 1000 mark vrednih bilo 560 goldinarjev, je sedaj, ko so marke za 5 odstotkov narasle, 1000 mark vrednih

LISTEK

Črtica o somatologiji.

(Po predavanju dr. Žlobudrala priobčujo za kratek čas Lj. Jarjev Francelj.)

VIII. Jezik.

(Dalje.)

Z jezikom lahko kaj hvalimo, pa tudi čez kaj zabavljamo, večidel čez to, kar nam ni všeč. Ker vemo, da ni nikomur na svetu poslano s cveticami, ima torej vsak kaj zopernega. Dijakom n. pr. že profesor ni všeč in priljubljen, ker je po navadi vedno drugačnih mislij, in to dela nasprotje. Če tedaj vpraša katerega, zakaj da je v Ameriki dijakom prijetneje, nego pri nas, dobil bo odgovor: „Zato, ker tam človek lahko več milj daleč gre, ne da bi se mu bilo bati, da bo srečal profesorja.“ Ima že vsakdo svoj „prav“.

Zaničevanje in zasmehovanje godi se tudi z jezikom. Radi zaničujemo zlasti to, kar nam je nevarno in lahko v pogubo, n. pr. bogastvo, kar so delali tudi nekdanji modrijani. To

bi še sedaj storil marsikdo, pa ne more, — ker nima:

„Ich hörte schon viel von der Weisen Gespötte,
Womit sie den Mamon den schnöden verachten,
Und möchte ihn selber sehr gerne verachten,
Wenn ich ihn hätte.“

Brez potrebe jezik „kazati“ ali „stegovati“ ga, je nespodobno, kakor tudi po nepotrebnem usta odpirati. Če hočemo komu to oboje prepovedati ob enem, pravimo: „Tiho bodi, pa molči!“ Vojaki pa, ki imajo svoj „Kasernen-Latein“, pa pravijo še po starem: „Halt's Maul!“, ali pa bolj moderno: „Machen Sie gefälligst Ihre Menageklappe zu!“

Tak ukaz bil bi umesten vselej, kadar kdo misli zlagati se, pa je, — žal, — ravno dandanes „geistreich lügen das „non plus ultra“ des guten Tones!“ Laže se pa tudi pismeno, kar še več izdā. V „Listkih“ dobro znanega lista slovenskega je n. pr. lansko leto kar mrgolelo „neosnovanih resnic“(-lažij), in tudi zadržaj bil je v mnogih kar mogoče „gmaju“. Oprosti in pozabi se pa vse to vsaj zavoljo tega nekoliko lažje, ker je tudi leto 1891 bilo „ein gemeines Jahr“. A vendar velja tudi tukaj: „Die löse Welt sagt's und die gute glaubt's“.

Kar so solze očem, to je slina jeziku; ohrani ga namreč gibčnega in voljnega. Kadar nje zmanjka, občutimo žejo, ki se dá pogasiti s tekočino, po kakoršni se nam že najbolj „sline cedé“; če pa druge ni, dobra je voda, že zato, ker tudi možgane vedre ohrani. Kdor pa hoče jezik „razvezati“, stori najbolje, da ga „opere“ z dobro starino, ker potem tudi marsikaka resnica na dan pride.

„In vino veritas“, — žalibog, da dandanes tudi „anilin“ in še marsikaj drugega. Če je jezik le preveč razvezan in vsled tega tudi govorjenje „neslano“, ukrotimo ga s tem, da se vanj „vgriznemo“. Čeravno pa ima pri vsakem človeku (če ni mutast) silno dosti opravila, vendar se nikdar ne „fenta“, če bi bil še tako strupén, razven če ga — „rak“ sné.

Slina je tudi izvrstno in najcenejše zdravilo za ljudi, ki imajo vsled prebuje rasti ali preredilne hrane preobilen život (Fettsucht).

Če se tak „debeljak“ mej tednom sleherni večer, predno se vleže spat, namaže po trebuhu s tešč-slino, gotovo izgubi precēj svoje péze in obsežnosti. Dá se pa porabiti v sili tudi za hrano, in večaki zatrjujejo, da se ob nji tudi živi — do smrti.

585 naših goldinarjev. Z drugimi besedami: vsled narasle arije sprejme naš avstrijski kmetovalec pri omenjeni množini tje poslanega blaga 25 gld. več, torej on je napravil pri tem dobiček. Narasčajoča arija je torej v prid onim, ki svoje blago, svoje pridelke pošiljajo v inozemstvo, in prav naši gospodarji so takrat zadovoljni, ko po našo živino pridejo tuji kupci, Bavarci, Nemci itd. Tudi obrtnik, ki izvaža svoje blago, ima enake koristi. Drugače je, ako od inozemstva, n. pr. od Nemčije, kupi blago.

Vzemimo trgovca, ki n. pr. kupi kavo v inozemstvu. On je napravil ali sklenil kupčijo na kavo po ceni, od kakeršne se je nadejal nekaj dobička. Med tem pa je arija poskočila n. pr. za 5 odstotkov, on bo torej moral za kavo plačati več, ker marka ni več 56, ampak vsled narasle arije sedaj vredna 58 in pol naših krajcarjev, in ta razlika mu je v zgubo.

Vzemimo slučaj, da arija pade. V tem slučaju pa oni trgovec, ki si je naročil kave iz inozemstva, napravi dobiček, ker on potrebuje manj denarja, da poravna svoj račun za kavo.

A drugače je ta slučaj za gospodarja, ki svoje pridelke pošilja v inozemstvo, kakor tudi za obrtnika, ki svoje blago izvaža. Izvažatelj dobi sicer za blago n. pr. 1000 mark, kakor poprej, ko je arija bila za 5% višje, pa teh 1000 mark je sedaj za 25 goldinarjev manj vrednih. Kvintal pšenice velja n. pr. na Nemškem še vedno 20 zlatih mark, vendar pa naš avstrijski poljedelec ne dobi več za teh 20 mark toliko naših goldinarjev in krajcarjev, kakor poprej, ko je arija za 5% bila višja. On torej napravi zgubo in najpoštenjši trgovec, ki nakupuje žito in ga v inozemstvo pošilja, ima lahko zgubo. Prav zaradi tega pa, ker nikdar ne more za trdno računati, koliko bo skupil za svoje blago, ker ne vé, ali bo arija med tem poskočila ali padla, mora žitni trgovec na širši podlagi računati, ko določuje ceno, po kateri skupuje žito od manjših poljedelcev, všteta tudi morebitno zgubo vsled spremenjene arije in zato kmetovalcem ceneje plačuje žito.

Če pomislimo, da je iz naše države razprodalo se raznega blaga v inozemstvo v letu 1890 za 1382 milijonov goldinarjev, jasno nam mora postati, koliko milijonov goldinarjev nam je nestalnost v vrednosti denarja vsled vedne premenjave arije pogubila. In ne more se tajiti, da pri sedanjih razmerah je izvažatelj nekako tudi spekulant, ki mora vedno v poštrev jemati borzo in vedne menjave denarstvene vrednote.

Tudi še iz drugih ozirov je vedno preminjajoča se arija škodljiva.

Mi Avstriji nismo bogati, to je, pri nas ni nakupljenih kapitalov toliko, kakor na Francoskem, Angleškem in tudi v Nemčiji. Zato je pa tudi pri nas obrestna mera dokaj visoka; 4, 5, 6 odstotkov plačati od najetega kapitala, se pravi pri nas, da je ugodno. Kedor na menice jemlje denar, plača 10 celo več odstotkov obrestij. Na Angleškem se danes na zemljišča dobi denar po 3, celo po 2½ odstotka! Prašal bi me kedo, zakaj pa niso tujci na pr. Angleži, Nemci, toliko pametni, da bi oni k nam izposojevali svoje kapitale, saj bi dobili dokaj več obrestij. Da se to ne godi, vzrok moramo iskati v tem, da pri nas imamo papirnato denarno vrednoto, zato inozemci ne marajo izposojevati svojih kapitalov na avstrijska zemljišča ali druga podvzetja, ker se bojé, da vsled narasčajoče arije zlata nastopi razlika v vrednosti papirnatega denarja, v kojem bi oni dobivali svoje obresti, in bi torej ne dobili dejansko toliko obresti.

Nasprotno pa bo tudi avstrijski zemljiški ali hišni posestnik premislil, predno vzame posojilo iz inozemstva v zlatu, katero bi svoječasno moral vrniti v zlatu, kajti bati se mora, da bo celo za vplačevanje obrestij moral kupovati zlatega denarja, posebno pa bi ga hudo zadelo, ko bi moral povrniti posojilo prejeta v zlatem denarju ob času, ko je zlata arija visoka in je morda on prejel posojilo, ko je zlat denar imel veliko nižjo arijo.

To so torej vzroki, ki zabranjujejo, da ne prihaja k nam tuj kapital; vedna menjava arije je kriva tudi, da znašajo pri nas obresti od najetih kapitalov veliko več, kakor v inozemstvu. In to pomeni mnogo, kajti neizmerno je obremenjeno naše avstrijsko zemljiško posestvo, skoraj 4 milijone dolgov je na zemljiščih! Vzemimo kmetskega gospodarja, ki ima plačevati obresti od 2000 gld. dolga. Po 6 odstotkov mora na leto poravnati 120 gld. za obresti; koliko breme! Ko bi dobil posojilo s tremi

obrestmi, kakor so večinoma posojila vknjižena n. pr. na angleških posestvih, plačeval bi le 60 gld. obrestij.

V koliko olajšavo bi mu bilo, ker s temi preostalimi 60 gld. bi že tudi poravnal svoje davke. Pa tudi za obrtnika ista velja. Mnogo obrtnikov more shajati in vstrajati v tekmovalstvu ali veliki konkurenci le tedaj, če si omislijo vse stroje in sredstva v popolnitev obrta. Upati tudi mora, sicer le malo proda. On potrebuje posojila in za to mora zelo visoke obresti plačevati, tako, da se pogostoma zaman trudi in komaj toliko dobi, da prav za prav le za upnika dela. (Konec alodi.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 3. junija.

Notranje dežele.

Schulverein. Češki listi so jako zadovoljni, da se je škof Bauer tako odločno izrekel proti nemškemu „schulvereinu“. Celo mladočeški listi hvalijo to škofovo izjavo. Tako pravijo „Moravski Listy“, da se Čehi morajo te izjave tembolj veseliti, ker baš sedaj vlada pospešuje nemški „schulverein“. V podobnem smislu so se izjavili tudi „Narodni Listy“. „Hlas Naroda“ pa pravi, da češki narod sedaj ne sme več rok križem držati, če je celo tak zmeren mož, kakor je škof Bauer, bil prisiljen izpregovoriti tako odločno besedo. Čudno se pa obnašajo pri tem nemški listi. Trdijo sicer, da je češka stranka škofa najela, da se je tako odločno izrekel, ali tega se pa ne upajo izrekat, da v šoli ni onih pomanjklivosti, katere je grajal škof Bauer. Najhuje se zivja „Bohemia“. Oprati hoče vodstvo „schulvereinovih“ šol, katero o tem nič ne vé, da se češki otroci jemlje v nemške šole. Vsega so le krivi češki stariši, ki otroke v take šole pošiljajo. Res čudna logika. Le nemški listi morejo opravičevati „schulverein“, ki zlorablja nevednost nekaterih starišev. Sicer je pa le predobro znano, da so nekateri češki stariši prisiljeni svoje otroke pošiljati v „schulvereinove“ šole, ker jih silijo nemški gospodarji, pri katerih so v delu. „Bohemia“ naj le svoje pristaše pouči, da ni lepo siliti češke otroke v nemške šole, pa kmalu v „schulvereinovih“ šolah ne bode onih žalostnih razmer, katere je moral grajati škof Bauer; pa tudi „schulvereinovih“ šol sploh ne bode. Pomenljivo je pa za mišljenje nemških liberalcev, da vsi nemški listi ugovarjajo temu, da bi se s kakim zakonom zabranilo pošiljati češke otroke v nemške šole. Ljubši jim da se otroci v šoli nič ne nauče, nego bi pa hodili v šole, kjer bi se učili v materinem jeziku. Seveda njim ni za ohranjenje narodnosti nemških otrok, temveč le za germanizacijo.

Moravsko. Nemci se strašno jezé na škofa Baura. Dne 30. minolega meseca se je škof pripeljal v Krumlov. Prebivalstvo mu je hotelo prirediti lep vsprejem, prišlo je več ljudij tudi iz sosednih občin. Mestno oblastvo je pa s policijo razglašalo ljudstvo in dva celó zaprlo, ker sta ugovarjala takemu postopanju. Postopanje mestne policije je vzbudilo silno nevoljo, in da policija na zahtevanje župana neke sosedne občine ni izpustila obeh zaprtih oseb, bilo bi prišlo do neredov. Škof je obiskal nemško šolo, ali se je preveril, da 20 odstotkov otrok ni nemške narodnosti. Izpraševal jih je torej v češčini. Predsednika krajnega šolskega sveta, reneša dr. Kaniata, je pa to jako razkačilo; ugovarjal je, potem pa odšel iz šolskega posloja.

Vrejenje valute. Odsek za vrejenje valute je te dni marljivo se lotil dela. Večina njegovih članov je za vrejenje, če tudi se mnogi prav ne strinjajo z vladnimi predlogi. Predvčeraj je tudi slovenski poslanec Šuklje o tej stvari razložil svoje nazore. On je za to, da se sedaj pravna valuta, ali on ni samo za zlato veljavo, temveč tudi za srebrno. Po mejnarodnem sporazumljenju bi se že dala napraviti kaka stalna razmera mej tema dvema kovinama. Interesi države zahtevajo, da se sedaj loti vrejenja valute. Že to, da so se trgovske pogodbe za tako dolgo sklenile, zahteva, da se stalno valuta vredni, ker sicer bi inozemski uvaževalec z odpadom arije utegnil imeti več dobička, nego je carine. Po tem je govornik pojasnjeval, v kako neugoden položaj bi v vojni prišla država, ako poprej valute ne vravna. Pri vrejenju valute ne gre le za to, da se veljava spremeni, temveč da se faktično začne tudi plačila v gotovini. On je za zlato veljavo s precejšnjim dodatkom srebra. Z relacijo, katero vlada predlaga, je on zadovoljen, če tudi bi višjo želel. Če tudi je plačevanje v gotovini tesno zvezano z vrejevanjem valute, vendar on ni zato, da bi se prehiteli v tej stvari.

Učno ministerstvo misli baje v kratkem izdati naredbo, da se na višjih dekliskih šolah morejo nastaviti jedino za srednje šole izpitani učitelji. Tako poroča vsaj „Deutsche Zeitung“.

Vnanje države.

Bolgarija. Sodnijska obravnava proti morilcem ministra Belčeva se še vedno odklada. Sedaj se govori, da se začne v štirinajstih dneh in bode trajala kakih deset dnj. Člani dotičnega vojaškega sodišča so že imenovani in so nekateri že prišli v

Sofijo. Predsedoval bode podpolkovnik Drandarevski, poveljnik dunavske divizije, ki je bil podpredsednik sodišču v Paničevi pravdi.

Nemčija in Rustja. Car se še ni sešel z nemškim cesarjem. Sedaj se govori, da car Aleksander pride še le dné 7. t. m. v Kiel, kjer pozdravi cesarja Viljema. Vladarja bodeta vkupe bajé pol dnó. Gotovega pač še nič ni, ker se nalašč razne neresnične vesti razširjajo.

Italija. Po časopisih je hud prepir zaradi razpusta parlamenta. Vladi nasprotni listi dokazujejo, da pri sedanjih razmerah razpust parlamenta ni umesten. Zbornica izraža pravo mnenje dežele. Razpustila bi se le, da se obdrži sedanja vlada. Po angleških pojmi se parlament sme razpustiti samo tedaj, če v kakem važnem vprašanju pride z zbornico navskriž, ali če vlada hoče izvesti mnenje dežele o kaki važni stvari, če hoče krona vprašati deželo o kaki ministerski premembi, in če se o kakem važnem zakonu spodnja in gorenja zbornica sporazumeti ne moreta. V Italiji pa sedaj za razpust ni nobenega omenjenega povoda. Iz pisave opozicijskih listov se pa dá jasno sklepati, da se mnogi poslanci bojé, da ne bodo več voljeni. Vladni listi pa dokazujejo neobhodno potrebo razpusta zbornice in nasprotnikom očitajo nesramnost, ker hočejo ostati poslanci, če tudi so volilci proti njim.

Anglija. Stari vodja angleške liberalne stranke, Gladstone, je predvčeraj na nekem shodu v Londonu razvil liberalni program za bodoče volitve. Najprej je govoril o londonski upravi, naglašajoč, da je treba zmagati pri volitvah za parlament, da se bodo mogle izvesti potrebne reforme. Če liberalci zmagajo, bodo grofijskim svetom in občinam dali večji delokrog. O zahtevah delavcev, da se uvede osemurni delavnik, se da razpravljati v parlamentu. Grajal je vladne politike, ki skušajo z govori nabujati Ulsterce proti drugim Ircom. Najno je potrebno, da se Irski dá avtonomija, predno se rešijo drugo stvari. Samo s hitro rešitvijo tega vprašanja, ki se tiče vse države, bode se omogočila rešitev krajevnih vprašanj. Govor je napravil najboljši vtis. Posebno njegova obsodba vladne stranke, da podpihuje nasprotje mej katoliškimi in protestantskimi Irce, je gotovo mnoge jako hudo spekla.

Južna Amerika. Otvoril se je chilski kongres. Predsednik je v svojem nagovoru priporočal gojitev dobrih odnošajev mej vsemi južno-ameriškimi državami. V deželi je sedaj mir. Kongresu se bode predložil načrt zakona, da se pomilosté vsi Balmačedovi pristaši.

Izvirni dopisi.

Od Vojnika pri Celju, 1. junija. (Raznote-r o s t i.) Dolgo ni bilo nobenega poročila že iz našega kraja. In tudi to je bolj izazvano po „Deutsche Wacht“. Ta stara klepetulja je pisala 26. p. m., da bo Vojnik vendar dobil nemško šolo. Ali je je potreba? Kakor tistemu tretjega očesa, kateri z dvema dobro vidi. Zakaj tukaj ni ne enega, kateri bi ne znal slovenski. In kako tudi! Izvemši dva, tri so sami Slovenci, ker tudi nemčurji bi se morali v „umgangssprache“ dati zapisati za Slovence. Nemci niso in mej cigane jih tudi nismo kos šteti. Dolgo in dolgo se v Vojniku že plete za „šulferrajnsko“ šolo. Celo sam Weitloff, kakor sem slišal, je že bil enkrat v imenovanem trgu. Zdaj imajo skupaj šolo tri občine: trg Vojnik, občina Škofja Vas in Višnja Vas. In lani je že bilo pripravljeno, da se zida nove poslopje skupno za te tri občine, katere lahko sezidajo lepo šolo brez judeževih grošev. Toda nemčurji v trgu Vojniku, ki komaj, mi se zdi, dobro četrtinko donašajo k šoli, bi radi čisto nemško šolo.

Temu se je pa vrla občina Škofja Vas ustavila in zahtevala, kar je po zdravi pameti in po pedagogiki čisto naravno in ob sebi razumeno, da naj se v prvih razredih čisto slovensko vse uči in potem v zadnjih še-le nemško, torej na narodni podlagi naj bo šola. Kajpada to ni šlo v glavo vojniškim in celjskim nemčurjem. In mesto, da bi se šola delala, kakor je bilo rečeno, ničesar ne dajo od sebe, kakor je paval Prešern, „nobene fige“ o tem. In tako že dobro leto cela reč spi; šolski prostori pa so dosti premajhni in — ena posebno izba — kakor dimnice, za toliko število otrok nezdravi. Vse to vé g. c. kr. okr. glavar celjski, znani dobri statist Slovencev dr. Wagner, za to tudi vesta okr. zdravnik g. Kepa in Vaš — kranjski, mč se zdi, rojak — ki pa ne dela časti Slovincem, šolski nadzornik g. Ambrožič — in vendar z vsemi drugimi nepotrebni rečmi, kakor je šola na Ljubecni in „šulferrajnska“ šola v Vojniku, nadlegujejo prebivalce, kar je pa potreba, pa ne.

Vsaj vemo, kako je. Tem gospodom ni za to, da bi se slovensko ljudstvo izobrazilo, ampak ponemčilo in v nevednosti ostalo. Zakaj „šulferrajnske“ šole in tudi druge čisto nemške šole so prave šole

neumnosti (Verdummungsanstalten). Iščejo, iščejo nemških otrok pri nas na Štajerskem, da bi napravljali nemške šole, Slovanom pa ne dajo svojih šol. Koliko je Čehov na Dunaju? In imajo svojo šolo! Kaj še! In koliko je Slovencev v Trstu! Samo za nemčurje, te kričaje, ki bi bili pripravljeni Avstrijo zatajiti, kakor so svojo slovansko mater zatajili. Za take ljudi se skrbi. In dokler so ti sami kričali, je še bilo, zdaj pa jim gre celo oblast na roko na Štajerskem. Temu je bil priča trg Vojnik dne 16. maja t. l. Rečenega dne prišel je v imenovani trg c. kr. okrajni glavar. Bil je ravno sejem in mislil je najbrž, to se ne bo tako zapazilo in na sejmu še človek tudi časi kaj dobrega kupi. In pokaj je prišel gosp. dr. Wagner? — Iskat nemških otrok.

Dve leti še ni, kar je bilo ljudsko štetje, šolski nadzornik vsako leto poroča, koliko je katere narodnosti otrok v šolo vpisanih — pokaj zopet to lovljenje? Pokaj? G. nadzornik Ambrožič je vedel, da ni bilo prav za okr. glavarja, da mu jih je komaj 10 ali 12 za „Nemce“ vpisanih otrok prinesel. In da bi to popravil, je radi tega sam šel v Vojnik. Ta „oster nemški gospod“ jih je pa, kakor „Vahterica“ celjska poroča, nabral — 60. Če je „vahterično“ poročilo resnično, ali zdaj ni po pravici ravnal g. Ambrožič, da je komaj „švoh ducent“ nemških otrok zapisal, ali se je pa g. dr. Wagner zmotil, da je naštel več nemških otrok — teh tako ni prav za prav razven k večjemu petorice, ki pa dobro slovenski znajo in so že v Vojniku rojeni od več let semkaj priseljenih Nemcev.

Kako točno in vestno g. dr. Wagner zmirom poroča o Slovenceh, pokazalo je najsijajniše potovanje lansko in bivanje presvetlega cesarja v Celju. Rečeni gospod so se zelo, zelo všteli in zmotili o Slovenceh številu. Pa dobro so ga popravili drugi gospod na Dunaju v državnem zboru, č. g. kanonik dr. Gregorec. Naj si ga še enkrat privoščijo. — In kako se je godilo to izpraševanje za nemško šolo v Vojniku? Čudno, čudno! Eten mi je pravil, da je moral kar podpisati in še vedel ni zakaj. Drugi so bili vprašani, kako doma govorijo — in so rekli, nemški! K večjemu pa moč klati nemški, žena in otroci pa nič ne znajo in so za — „Nemce“ zapisani. In takih je več.

In kako pristransko še je pre ravnal gosp. dr. Wagner. Neka žena mu pravi, da domá slovenski govorijo, on pa pravi, — tako sem slišal, — mož vendar zná nemški, torej bi vendar bilo dobro, da se tudi otroci nemški učijo.

Če je to resnično, za kar odgovornosti sprejeti ne morem, ker sam tega slišal nisem, ampak mi je drugi to pravil, pač odgovorimo kar naravnost g. dr. Wagnerju, da je dobro znati tudi nemški, vémo mi vsi, in nam Slovincem ni treba Vaše modrosti zato. Slovenci so znali, bodo znali nemški, ko ni bilo in ne bo dr. Wagnerja.

Pa ne samo to, marveč je to čisto pristransko, da so bili skoro sami nemčurji poklicani. Skoro pravim, ne sploh, in pa taki, ki otrok nimajo za šolo in jih sploh ne bodo imeli, kakor Kleinschrot in Jurij itd., ali pa taki, ki nimajo otrok za šolo, ali pa jih sploh nimajo, kakor n. pr. Fr. Wretschel (najstarejši je rojen v decembru 1889), Stallner itd. Da, celó neko dninarico so poklicali, mej tem pa odličnih Slovencev, razven malo njih, nobenega. In vendar Slovenci v trgu Vojniku največ davka in doklad plačujejo, že samo jeden — gosp. Karol Vrečar — plača sam blizu 300 gld. in nima ni pri občini, ni pri šoli drugo govoriti, kakor — plačati. Je li to ravnopravnost? Se li to ne pravi nemir delati med ljudstvom? In mi opozarjamo na to naše deželne in državne poslance. Udom okrajnega šolskega sveta pa svetujemo, da naj vendar to malo oblasti, ki jo imajo, upotrebijo, in si naj natanko ogledajo zapisnik „nemških“ šolskih otrok v Vojniku. Zakaj takšno početje nas že spominja na turške paše, ne pa več na — konstitucijo.

In zakaj naposled trka občina plačnje 20% za šolo? Torej naj se iz težko prisluženega slovenskega denarja napravi „šulferajnsko“ gnezdo, kjer se bodo valili verski in narodni odpadniki? To vendar ne gre. Vsa smo vsi prepričani, kakšne lesnike rodi nemški „šulferajn“. Oglejmo si izvrstnega škofa brnskega, dr. Bauerja. To je možko.

Kjer gre za naši svetinji, za nam najdražji zaklad, sv. vero rimsko-katoliško in mili slovenski jezik, tu bodi mož jeklen in niti za las ne smemo popustiti.

V drugih rečeh da — v verskih in narodnih do zadnje pičice vesten ostani. Zakaj le oni človek je spoštovanja vreden, ki je čisto neokaljeno vero ohranil in še skrbi za svojo narodnost, za svoje ljudstvo; kateri pa prvo zataji, ni vreden imena človek, ne veruj mu tudi ne, čeravno pravi, da narod ljubi. Kdor pa narodnost svojo in jezik svoj zataji, rujav kakor Judež bodi, črn je, njega se ogibljej, Slovenec!

Z Zagreba, 30. maja. Pred nedavnim časom se je zadrževal v našem mestu glasoviti elektrotehnik Nikolaj Tesla, katerega je povabil mestni župan dr. Amruš, da obiše Zagreb in da se izjavi o električni razsvetljavi za naše mesto. Nikolaj Tesla je obiskal svojo bolno mater blizu Gospića in na svojem potu nazaj v Ameriko se je oglasil v Zagrebu. Tukaj so mu hoteli prijatelji njegovi prirediti ovacije, ali kot skromen mož si je izprosil, da ga ne bi na ta način vznemirjali, ker je tudi vsled smrti svoje matere v tugi in žalosti. Naš župan pa je hotel zvedeti, kaj misli Tesla o vpeljavi električne razsvetljave v Zagrebu, ter ga je zatorej obiskal, da se o tej zadevi z njim pogovori.

Tesla je za to, da na vsak način v Zagrebu uvedo električna razsvetljava, ker je najcenejša. Paziti se mora posebno pri nakupovanju strojev, da se izberó dobri in tudi taki, ki se dadó pri kakem novem izumu lahko predelati. Vodna sila reke Mrežnice (blizu Karlovca) ni dostatna za razsvetljavo, ker Zagreb potrebuje 3000 svetilk, za to pa je potrebnih 400 konjskih sil, dočim jih ima Mrežnica samo 200.

Uporabiti vodopade plitvičkih jezer bilo bi pa škoda, ker bi se naravna krasota tega kraja na ta način pokončala. Ko bi bilo dovolj denarja, mogla bi se dobiti pri slapu Kalugjerovcu na Korani sila, ki bi odgovarjala 3500 konjskim silam za 25.000 svetilk.

Pri električni razsvetljavi ni nobene nevarnosti, posebno, če se podzemno izpelja. Le po nepredvidnosti more se prižigat ponesrečiti, več ljudij pa nobenkrat. Zraven razsvetljave pa se more električna sila uporabiti tudi kot motor pri industrijalnih podjetjih, posebno pa še pri konjski železnici, kar je v Ameriki že nekaj navadnega. Za vpeljavo električne razsvetljave v Zagrebu bi se potrošilo 200.000 do 300.000 gld.

To je za naše odnošaje velika svota, in ker bi se imela vsa ta zadeva še proučiti, ni verjetno, da bi se električna razsvetljava pri nas tako hitro vpeljala. Naše mesto ima ravno zdaj izvesti prvo in najpotrebnejšo stvar, namreč kanalizacijo, brez katere mestu ni pravi napredek zagotovljen, a stalo bo delo gotovo kakih 800.000 gld. Zraven tega pa se misli v petih letih postaviti več novih šolskih poslopij, kakor novo gimnazijo, realko, žensko obrtno šolo itd., sicer s pomočjo vlade, ali vendar še za občino mestno s prav občutljivimi vsotami. Dokler se vse to ne izvede, ni verjetno, da bi se resno moglo razpravljati o vpeljavi nove razsvetljave.

Te dni je priobčila reška „Bilanca“ prav zanimive statistične podatke o reškem prebivalstvu po narodnostih. Po popisu leta 1891 ima Reka z okoli 29.494 duš. Med njimi je po „Bilanci“ 13.012 Italijanov, 10.798 Hrvatov, 2780 Slovencev, 1495 Nemcev, 1062 Madjarov in 347 drugih narodnostij. Da ti podatki niso točni gledé Slovanov, je čisto naravno, in vendar so ravno oni pri vsem tem v večini na Reki.

Seveda „Bilanca“ pri tem Slovane deli po svoje, samo da jih vkupe ne šteje kot eno narodnost. Tako deli Hrvate na prave Hrvate (3766), na Hire (6995), Srbe (28) in Dalmatince (9). Ali pri vsem tem ne more dokazati svoje trditve, da je Reka italijanska. Madjari pa stojé v svoji madjarski luki še celó za Nemci, kajti samo 3-6 odstotkov jih je med vsem prebivalstvom.

Iz teh statističnih podatkov se najbolje vidi, kolika krivica se godi v tem mestu Slovanom, ki so v večini in vendar povsodi prezirani. Ogerka državna oblast je tukaj seveda v prvem redu kriva, da se slovanstvo tako prezira, da ni na Reki nobene slovanske ljudske šole, če tudi je slovansko prebivalstvo v večini.

Takozvani Italijani pa so vsled tega postali tako objestni, da ne marajo zdaj že za nikogar drugega, nego za svojo Italijo. Ti odnošaji pa so že neznosni in v kratkem se bode moralo tukaj nekaj izpremeniti.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 3. junija.

(Društvo „Narodni dom“) v Ljubljani je imelo sinoči občni zbor; navzočih je bilo 31 delničarjev, ki so zastopali 72 delnic. Predsednik dr. vitez Bleiweis pozdravi zborovalce ter omeni, da se minolo leto ne prvi poziv k občnemu zboru ni sošlo zadostno število delničarjev, drugič pa se zbor ni sklical, ker so prejšnji čitalniški prostori zadoščali za raznih društev veselice, zborovanja itd. Ker pa se je čitalnica preselila v nove prostore, katere pa lastnik lahko danes ali jutri odpove, treba je, da se prej ko mogoče zgradi „Narodni dom“, kjer naj bi bili zbirališče narodnim krogom. Spominja se pokojnega Kotnika ml., ki je volil za „Narodni dom“ 4000 gld. in vse parkete, kolikor bi jih potrebovali v „Narodnem domu“. V znak sožalja in hvaležnosti zborovalci vstanejo. Tajnik g. Lah prečita vestno sestavljeno poročilo, ki se vzame na znanje, kakor tudi poročilo blagajnikovo. Gotovine v blagajni je 222 gld. 10 kr., pri raznih posojilnicah in hranilnicah je naloženih 64.100 gld. 10 kr., obli-gacije v nominalni vrednosti znašajo 14.170 gld., zaloga „Narodnega papirja“ 1000 gld., inventarja 154 gld. 40 kr., vsa aktiva torej 79.647 gld. 39 kr. Tirjatve delničarjev na kapitalu znašajo 16.367 gld. 50 kr., na obrestih 487 gld. 27 kr., odbitek za kurzno diferenco pri obligacijah 908 gld. 50 kr., čisto premoženje torej 61.884 gld. 12 kr. Daljši razgovor je bil o prostoru za zgradbo društvenega poslopja. Gosp. Gogola v imenu odborov poroča, da so se vršili dogovori s tremi lastniki več ali manj primernih stavbišč, pa brez uspeha. Preostaja le še mestno zemljišče za vojaškim oskrbovališčem nasproti novemu gledališču. Nasvetuje torej: Občni zbor naj pooblasti novi odbor, da se pogaja z mestno občino, če dotični prostor prodá za 5000 goldinarjev; tukajšnja narodna društva pa naj naznanijo odboru, če in koliko prostorov potrebujejo v „Narodnem domu“. — Gosp. Hribar v daljšem govoru navaja razloge proti zgradbi na onem mestnem zemljišču, češ, da je na mestni periferiji, južna železnica tam dela mnogo ropota, ker se bode zvezala Tržaška z Marije Terezije cesto, bodo prostori v obližju zaprašeni itd. Končno nasvetuje, naj se že počaka kaki dve leti, morda se dobi primernejši prostor sredi mesta. — Pri glasovanju je bil ta nasvêt, proti kateremu sta govorila gg. dr. Vošnjak in dr. vitez Bleiweis, odklonjen in sprejet nasvêt odborov, da se namreč za zgradbo „Narodnega doma“ kupi označena mestna parcela. — Predsednikom je bil izvoljen g. dr. vitez Bleiweis, v odbor gg.: Duffe, Gogola, Hribar, dr. Jarc, Lah, Murnik, Pirc G., Pleteršnik, Souvan Ferd., dr. Staré in dr. Vošnjak. V pregledovalni odsek so bili izvoljeni gg.: Dr. Papež, Ravnikar Fr., Skaberné, Souvan Franc Ks. in Ivan Knez.

(Nova brambovska vojašnica v Gradcu) je dogotovljena ter bode še ta mesec izročena v porabo.

(C. kr. kmetijska družba kranjska) je izdala v posebni izdaji poročilo o svojem delovanju in upravi v l. 1891. Jako obširnemu poročilu za danes povzamemo, da je družba imela 15 častnih, 9 dopisujočih in 2086 pravih udov. Podružnic je bilo v maju t. l. že 49. Vsi dohodki leta 1892 so znesli 54.183 gld. 67 kr., troški pa 52.214 gl. 38 kr., v blagajnici je ostalo 1969 gld. 29 kr. Občni zbor bode, kakor smo že naznanili, v četrtek dne 9. junija ob 1/2 9. uri dopoldne v mestni dvorani v Ljubljani.

(Vitez Vaser) gre, kakor se poroča iz Gradca, v kratkem v pokoj. Njegov naslednik je bajé že izbran.

(Z Dolenjskega) se nam poroča: V zadnjem času, t. j. meseca majnika je pregledovala potovalna komisija c. kr. kmetijske družbe po novomeškem okrajnem glavarstvu bike-plemenjake ter jim dajala imena svetnikov, kakor Peter, Pavel, Mohor, Fortunat itd. Ali ni to zaničevanje katoliške vere, kateri so imena svetnikov sveta in častljiva, ali ni to smešenje verskega prepričanja in razžaljenje verskega čuvstva? Ni čuda tada, ako se ljudstvo nad tem sploh zelo huđuje in pohujšuje. Tudi zbor pastoralne konference v Žužemberku dne 1. junija t. l. je izrekel enoglasno nad to brezozirnostjo in breztaktnostjo svojo nejevoljo. Ob enem je naznanil zadevo vis. kn. ordinarijatu in ga prosil posredovanja, da se kaj takega v prihodnje zabrani.

(Strela.) Piše se nam: V Slivnici pri Celju je 31. maja ob 6. uri zvečer udarila strela v hišno poslopje in je ubila mlado ženo, ki je zapustila moža in petero malih otročičev. Žalost in nesreča sta nepopisni.

(Ormoška posojilnica) je imela dné 31. maja t. l. splošnega prometa 172.648 gld. 63 kr., to je za 30.988 gld. 3 kr. več, kakor lani ob tem času; v teh petih mesecih se je vložilo 25.692 gld. 42 kr., vlog pa se je izplačalo 18.173 gld. 36 kr., gotovine je bilo 6168 gld. 17 kr. v zadržni blagajnici.

(Posojilnica v Prevaljah) na Koroškem začne svoje delovanje na dan presv. Trojice.

(V Kranju) so sledeči rodoljubi darovali „Podpornemu društvu za slovenske visokošolce na Dunaju“: C. Pire, cand. iur., 3 gld.; T. Pavšlar ml., posestnik in lastnik umetnih mlinov, 1 gld.; V. Majdič, veletržec, 10 gld.; neimenovan 6 gld.; Karol Jager, kavarar, 1 gld.; V. Globočnik, c. kr. notar, 2 gld.; Fr. Omersa 2 gld.; dr. Val. Štepihar, odvetnik, 5 gld.; Ferd. Sajovic, trgovec, 5 gld.; Ljudevit Mataje, tovarnar v Strazišču, 1 gld.; neimenovan 5 gld.; skupaj 41 gld. To svoto je nabral g. Avg. Drukar, not. kand. v Kranju. Vivant sequentes.

(Farni izpit) so naredili v krški škofiji gospodje: Ignacij Bader, Herman Deutl, Jan. Konrady, Franc Lenc, Norb. März, Štefan Ogerčnik, Franc Premru, Teodor Štufka, Franc Virnik in Jakob Papler.

(C. kr. poštni in brzojavni urad) v Ljubljani nam naznanja: Poštno in brzojavno vodstvo v Trstu je določilo, da bode tovarnopoštna oddaja od 7. roznika t. l. ob delavnih in praznikih od 8. ure zjutraj do 6. zvečer neprenehoma odprta, ob nedeljah pa od 8. ure zjutraj do 12. ure popoldne.

(Huda nevihta) je bila minoli teden v Kranjski Gori. Naliv je nanesel na njive in travnike mnogo peska in kamenja ter naredil veliko škodo.

(Nesreča.) V sredo je med postajama St. Peter in Gor. Ležeče železniški sprevodnik padel z vagona ter se močno otokel. Peljali so ga v Ljubljano.

(Železnica Poljčane-Konjice.) Štajerskemu deželnemu odboru je došlo 15 ofertov za zgradbo železnice Poljčane-Konjice. Deželni odbor je oddal zgradbo inženjerjema L. Migliču in J. Poseku.

(K Mariji Pomagaj) na Brezje se je 27. maja s posebnim vlakom iz Ljubljane odpeljalo nad 500 romarjev. Dne 25. junija t. l. pa odpelje poseben vlak po nižani ceni romarje s Štajerskega in Notranjskega na sv. Višarje in k Mariji Pomagaj. Natančnejša pojasnila se dobé pri potovalnem odboru v Ljubljani na Marijinem trgu št. 1.

(Prepovedan somenj.) Zaradi korž je somenj dné 7. junija v Laškem Potoku prepovedan.

(Odbor akad. društva „Triglav“) v Gradcu nas prosi, da popravimo pomoto gledé na novo izvoljeni odbor, in sicer, da je tajnik stud. iur. gospod Josip Faganelj, blagajnik pa stud. iur. g. Vinko Stigar.

(Vabilo na izlet akad. društva „Triglav“) v Gradcu s prijaznim sodelovanjem akad. društva „Hrvatske“ dné 6. in 7. junija v Šmarje pri Jelšah. Dne 6. junija: Odhod iz Gradca ob 1/2 6. uri zjutraj. Prihod v Sv. Jurij ob južni železnici ob 10. uri popoldne. Po prihodu zajuterk. Ob 1/2 12. uri odhod iz Sv. Jurja v Šmarje. Prihod v Šmarje ob 1/2 1. uri popoldne. Ob 1/2 2. uri banket (kuvert 1 gld.). Ob 7. uri zvečer koncert. Po koncertu ples in prosta zabava. Dne 7. junija: Izlet v okolico.

Odhod iz Šmarja čez Grobelno v Gradec ob 4. uri popoldne. Vstopnina k veselici 50 kr., rodbinski listki 1 gld. 50 kr. Za prosto ljudstvo 20 kr. — Vspored: Pozdrav predsednikov. 1. A. Nedved: „Pevčeva molitev“, moški zbor. 2. M. Bibica: „Vene hrvatskih pesnij“, udarja tamburaški zbor. 3. Slavnostni govor, govori g. kand. iur. Silva Domiceij. 4. A. Švab: „Usehli cvet“, osmospev. 5. Dr. G. Inavie-Švab: a) „Tam za goro“, b) „Mrak“, udarja tamburaški zbor. 6. A. Nedved: „Ljubezen in pomlad“, moški zbor s tenor-solo. 7. Mascagni-Nerat: Intermezzo iz opere: „Cavalleria rusticana“, udarja tamburaški zbor. 8. V. Šviglin: „Poputnica kola“, udarja tamburaški zbor. Pri plesu svira šmarska godba. Vabila v oddaljene kraje se ne odpošljajo.

(Pri občinski volitvi) v Godoviču je bil za župana izvoljen Jos. Gruden, za svetovalca Janez Rudolf in Fr. Lenasi.

Telegrami.

Dunaj, 2. junija. Vsi listi hvalijo prvo češko predstavo v razstavi. Gledališče je bilo razprodano.

Praga, 2. junija. Pri nesreči v rudniku poleg Příbrama je mrtvih nad 200 oseb. Prvega pogreba sta se udeležila tudi poljedelski minister in cesarski namestnik.

Praga, 3. junija. Listi poročajo iz Příbrama, da je do 400 mrtvih, mej njimi pet akademikov. Marijina jama je tako polna parov, da dva tedna ne bode mogoče do mrličev.

Rim, 2. junija. Zbornica je v tajni seji s 181 glasovi proti 63 sklenila, da se takoj uporabi klavzula vinske carine.

Berolin, 3. junija. Cesar je sinoči v Potsdamu proglasil zaroko rumunskega prestolonaslednika s princesinjo Marijo Edinburško. — Ahlwardt so zvečer v stanovanju prijeli. — „Norddeutsche Ztg.“ se poroča iz Moskve, da je po noči pogorelo do 80 hiš. Sergij je osebno vodil rešilna dela.

Umrli so:

V vojaški bolnišnici:

31. maja, Jakob Lunder, inval. d. 68 let, org. srčna hiba.

Tuji.

1. junija.

Pri **Matiču**: Stella, zasebnik; Weiler, trgovec; Merklen, Harrieh, Burkhard, Kooss, Schwarz, Michl, potovalci, z Dunaja. — Glasiki iz Zagreba. — Ivanich, uradnik, s soprogo, iz Pazna. — Kump, potovalec, z materjo, iz Kočevja. — Resman stavbeni asistent, z rodbino, iz Celovca. — Perrod, zasebnik, iz Turina. — Klein, potovalec, iz Budimpešte. — Turi, potovalec, iz Trsta.

Pri **Monu**: Fox, fml.; Pirz, trgovec, iz Gradca. — Berkovic, in grof Kolowrat Krakovsky z Dunaja. — Grünwald, lastnik hotela, z rodbino, iz Benetk. — Klumbacher s soprogo iz Trsta. — Košir iz Škofje Loke. — Hauška iz Gorice. — Zoppa iz Pulja. — Fatsch, zasebnik, iz Radeč. — Malli, tovarnar, iz Trilča. — Dunkel, potovalec, iz Budimpešte. — Weiser, potovalec, iz Zagreba. — Sonnenberg, trgovec, z Ogerskega. — Gossner, trgovec, iz Stuttgarta.

Pri **Južnem kolodvoru**: Frank z Reke. — Jurst iz Curiha. — Trinkler, trgovec, iz Lipsije. — Löw, slikar na steklo, z Dunaja.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur
opazovanja	barometra v mm	termometra po Celsiusu			
7. u. jut.	737.4	15.6	sl. svzh.	oblačno	
2. u. pop.	736.5	25.8	sl. zapad.	del. jasno	0.00
9. u. zveč.	737.4	18.2	brezv.		

Srednja temperatura 19.9°, za 2.5° nad normalom

Stanje avstro-ogerske banke

dné 31. maja 1892.

(Brzojavno poročilo.)

Bankovec v prometu	gld.	398.208.000 (+ 4.601.000)
Kovinski zaklad	"	244.940.000 (— 209.000)
Listnica	"	142.953.000
Lombard	"	23.273.000 (+ 636.000)
Davka prosta bančna rezerva	gld.	51.761.000 (— 7.654.000)

281 1

Bolestnim čuvstvom javljamo sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je ljubljani naš sin, oziroma brat, gospod

Leopold Vodnik,

podobar in klesar,

danes, dné 2. junija, ob 1/2 6. uro popoldne po dolgi mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umiranje, v 19. letu starosti mirno zaspal v Gospodu.

Truplo nepozabnega rankega preneseno bode v soboto, dné 4. t. m., ob 8. uri zjutraj iz hiše št. 25 Podutikom na župnijsko pokopališče v Sent-Vidu, kjer bode položeno v družinsko rakvo.

Sv. maše zadušnice brale se bodo v raznih cerkvah. Blagega rankega priporočamo v pobožno molitev in prijazen spomin.

PODUTIKOM, dné 2. junija 1892.

Marija Vodnik, mati. — Alojzij Vodnik, klesar, Albert Vodnik, posestnik, brata. — Josipina Vodnik omož. Jankovič, Ivana Vodnik, omož. Stražišar, Marjeta Vodnik omož. Škerlep, sestre.

Zahvala.

Med velikimi dobrotniki in podpiratelji „Narodne Šole“, društva v podporo revne šolske mladine, zabeleženo je tudi slavno „obratno-pomočno društvo“ v Ljubljani, ki je opetovano naklonilo znatna darila v pospeševanje društvenega delovanja. — Ravnokar je „Narodna Šola“ vsprejela deset goldinarjev v isto svrho. Slavnemu občnemu zboru, ki je na predlog častitega ravnateljstva in njega predsednika, blag. gosp. I. N. Horaka blagohotno storil ta sklep, izreka najiskrenejšo zahvalo

„Narodne Šole“ odbor.

V Ljubljani, dne 2. junija 1892.

Tinktura za želodec

pripravlja lekarnar Gabrijel Piccoli. 261 3

Ta tinktura za želodec je sredstvo, ki lahko, vendar zdatno krepi opravlja prebavnih organov in pospešuje odprt život. Dr. Hager, doktor filozofije in medicine itd. itd. v Frankobrodu n. O., in prof. Knapitsch, zapriseženi sodnijski kemiki v Ljubljani, sta to tinkturo za želodec kemično analizovala in soglasno našla, da ni drastično sredstvo.

Izdelovatelj razpošilja to tinkturo v zabojskih po 12 steklenic in več. Zabojsček z 12 steklenicami stane gld. 1.36, s 24 gld. 2.60, s 36 gld. 3.84, s 44 gld. 4.26, 55 steklenic tehta 5 klg. s pošteno težo in velja gld. 5.26, 110 steklenic gld. 10.30. Poštnino plača vedno naročnik. — 1 steklenica 10 kr.

Piccolijeva lekarna „Pri angelju“

v Ljubljani, Dunajska cesta.

Vnanja naročila se proti povzetju svote točno izvršujejo.

Dunajska borza.

Dne 3. junija.

Papirna renta 5%, 16% davka	95 gld. 80 kr.
Srebrna renta 5%, 16% davka	95 „ 45 „
Zlata renta 4%, davka prosta	113 „ 15 „
Papirna renta 5%, davka prosta	100 „ 85 „
Akcije avstro-ogerske banke, 600 gld.	996 „ — „
Kred. tne akcije, 160 gld.	322 „ 50 „
London, 10 funtov strl.	119 „ 25 „
Napoleonondor (20 fr.)	9 „ 48 1/2 „
Cesarski cekini	5 „ 67 „
Nemških mark 100	58 „ 50 „

Dne 2. junija.

Ogerska zlata renta 4%	110 gld. 65 kr.
Ogerska papirna renta 5%	100 „ 60 „
4% državne srečke l. 1854., 250 gld.	141 „ — „
5% državne srečke l. 1860., 100 gld.	152 „ 25 „
Državne srečke l. 1864., 100 gld.	182 „ 50 „
Zastavna pisma avstr. osr. zem. kred. banke 4%	96 „ 25 „
Zastavna pisma „ „ „ 4 1/2 %	100 „ 50 „
Kreditne srečke, 100 gld.	188 „ 50 „
St. Genöva srečke, 40 gld.	63 „ — „

Ljubljanske srečke, 20 gld.	22 gld. 25 kr.
Avstr. rubežega križa srečke, 10 gld.	17 „ 50 „
Rudolfove srečke, 10 gld.	24 „ — „
Salmove srečke, 40 gld.	63 „ — „
Windischgraezove srečke, 20 gld.	— „ — „
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	155 „ 50 „
Akcije Ferdinandove sev. želez. 1000 gl. st. v.	2895 „ — „
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	99 „ — „
Papirni rubelj	1 „ 25 1/2 „
Laških lir 100	46 „ — „

MERCUR menjarnična delniška družba na Dunaju, L. Wollzeile šte. 10.

Najkulantnejše se kupujejo in prodajajo v kursnem listu navedeni vrednostni papirji, srečke, valute in devize.

Razna naročila izvrše se najtočneje.

Za nalaganje glavnice priporočamo:

4% galske propinacijske zadolžnice.

4 1/2 % zastavna pisma poštanske ogerske komercialne banke.

4 1/2 % komunalne obveznice ogerske hipotečne banke z 10 % premijo.

Na te papirje daje posojila avstro-ogerska banka in podružnice njene.

Državna dobrodelna loterija.

Žrebanje dné 23. junija.

Glavni dobitok 60.000 gld.

v 4 % ogerskih zemljiščnodveznih obligacijah.

1 srečka gld. 2.—; 2 srečki le gld. 3.60; 5 srečk le gld. 9.—; 10 srečk le gld. 17.—.